

UNIREA POPORULUI

ABONAMENTUL :

Un an . . . . . 150 Lei
Pe jumătate . . . . . 75 Lei
In străinătate . . . . . 300 Lei

Iese odată la săptămână

Adresa: „UNIREA POPORULUI“, Blaj, Jud. Târnava-mică
Director ALEXANDRU LUPEANU-MELIN

ANUNȚURI ȘI RECLAME

se primesc la Administrație și se plătesc: un șir mărunț odată 5 Lei a doua și a treia oră 4 Lei.

Piatra Libertății

Gânduri și îndemnuri în ziua marelui praznic național de 15 Maiu

De A. MELIN

Semn sfânt pentru orice suflet românesc, înfipt la îmbinarea celor două Târnave, în glia Blajului bătrân. Câte dureri s'au măcinat, câte lacrimi au trebuit să se verse, până au izbutit părinții noștri să dureze acest semn al deșteptării la conștiință națională! Câte umilinți au fost siliți să înghită iobagii Transilvaniei, până când a putut să răsară pe câmpia dela Blaj blocul de piatră aspră, care a dat neamului nostru avântul de trezire la libertate și la descătușare...!

Strănepoții lui Traian și ai lui Decebal-Crai au trebuit să vadă, mai întâi, cum le sunt eutropite lanurile de grâu și gospodăriile înfloritoare de către hoardele barbare ale lui Tuhutum, iar căpitanii Gelu, Memmorut și Glad cum sunt târșiți, încrunțați în sânge, peste văile mănoase ale strămoșescului Ardeal.

Aceiași urmași ai împărătescului neam dela Roma, au trebuit să vadă, cum eutropitorii haini așează pe scaune de fier, înroșite în foc, pe căpeteniile unei țărâni blânde și deprinsă cu dărerea și nenorocul.

Mai târziu, aceeaș țărâtime bună și răbdurie a fost nevoită să vadă cum stăpânitorii barbari trimit slugi sângeroase cari răstoarnă din scaun vlădici preacucerici și li sugrumă în fața sfintelor altare...!

Ori, care suflet omenesc nu se îngrozește, amintindu-și de cumplitele suferințe ale lui Horia și Cloșca, cei frânți cu reata în văzul miilor de frați și părinți, aduși cu sila pe livada de pierzare dela cetatea Bălgăradului?

Și nici nu trebuie să mai amintim troenele de oase albe, pe cari fiii românescului Ardeal le-au semănat, din belșug și cu prisosință, pe toate câmpurile de

luptă ale unor pajuri și blazoane străine...! Să grăiască câmpiile boemiei, să grăiască văile Italiei, apele Dunării și munții sterpi ai Balcanilor, de câte ori cătanele românești din Ardeal au înroșit cu sânge acelea depărtate meleaguri, sub steagurile ungurești și austriece! Ori oasele scurmăte de sălbătăciuni de sub furcile de spânzurătoare, cari împânzeau odinioară toate drumurile din țara Ardealului...!

Acestea toate au trebuit să fie îndurate, până s'a înfipt pe pratul dela Târnave semnul de libertate al nației noastre.

Și chiar și când acest semn dăinuia acolo, unde l-au înălțat spre amintire mâinile pioase ale părinților, în anul 1908, mâini sacrilege de dușmani ticăloși, nu s'au sfiit să-i pună dinamita distrugătoare, căutând să spulbere

și numai semnul libertății atât de mult suspinate.

Dumnezeul părinților noștri ne-a hărăzit însă, în sfârșit, și zilele libertății depline, când steagurile țări sunt și steagurile inimilor noastre, de dragul și de dorul cărora »ne-au răposat și moșii și părinții«. Semnul de pe Câmpia Libertății se înalță astăzi falnic, încununat cu colorile scumpe, în țară slobodă, pe pământ liber. Ce frumos îl întrăurește soarele de Maiu, în această zi de strălucită sărbătoare națională! Cât de fericiți trebuie să fie părinții noștri în mormintele lor, că piatra pentru care au lăcrimat și au sângerat ei veacuri lungi de arădud, este astăzi monument slobod în țară slobodă!

Să încununăm acest sfânt semn al libertății noastre, nu numai cu drapele și cu florile recunoștinței, ci și cu făgăduința nestrămutată, cu jurământul nostru și al generațiilor viitoare, că de s'as ridica însuși

iadul în potriva lui și a slobozeniei cu atâtă jertfă eluptată, Piatra Libertății dela Blaj va străjui deapururi un neam liber, în țară liberă!

Programa serbărilor

Duminecă, 14 Maiu:

La ora 7:30 dimineața, ascultarea Sf. Liturghii în catedrală; ora 9—1, concursuri de gimnastică pe Câmpia Libertății; ora 1, masa comună a profesorilor (elevii iau masa la internate); ora 3—7, continuarea concursurilor; ora 8:30 seara, concert pentru elevi, în Sala de gimnastică a liceului de băeți.

Luni 15 Maiu:

La ora 7:30 dimineața, *serviciu divin* slujit de I. P. Sf. Sa Dr Valeriu Traian Frențiu, episcopul Orășii.

Ora 10, *defilarea școalelor* prin fața catedralei. Defilarea satelor și condece etnografice, spre Câmpia Libertății.

Ora 11, *serbarea festivă* la Piatra Libertății. Innul Regal, Discursuri, Deșteaptă-te Române.

Ora 12:30, *pomenirea eroilor* dela 1848—49 în cimitirul parohial.

Ora 3 d. a. *producțiuni de gimnastică* pe Câmpia Libertății și împărțirea premiilor.

Ora 8:30, *concertul festiv* în sala de gimnastică a liceului de băeți.

*

La serbările din ziua de 15 Maiu va fi de față d. Dimitrie Gusti, ministrul instrucțiunii, cultelor și artelor, dimpreună cu mulți sfințici ai ministerului.

Până în ziua de Miercuri 10 Maiu, când scriem acestea șire, s'au anunțat că vin la serbări:

Liceul Petru Maior din Gherla; Liceul Paplu Ilarianu, Târgu-Mureș; Colegiul Național Sf. Sava din București; Liceul Titu Maiorescu, Aiud; Liceul Timotei Cipariu, Dumbrăveni; Liceul de băeți, Petroșani; Liceul Regele Ferdinand, Turda; Liceul Radu Negru, Făgăraș; Liceul de băeți din Câmpina; Liceul Samuil Vulcan din Beluș; Liceul C. F. R., Predeal; Școala Normală de băeți, Făgăraș; Liceul Andrei Șaguna, Brașov; Liceul Meșota, Brașov; Liceul Aurel Vlaicu, Orăștie; Liceul Aurel Vlaicu, București; Liceul Gheorghe Barișiu, Cluj; Liceul Cantemir, București; Gimnaziul de fete, Aiud; Gimnaziul de băeți și fete, Dicioșanmărtin.

Dela Cluj vin 50 de studenți universitari și studente, sub conducerea dlui prof. Dr. Alexandru Borza.

Premiul cel mai frumos pe care pot să-l câștige școalele cari iau parte la întrecerile de gimnastică este „Steagul Blajului“.

*

Școlarii și particularii (oricine) cari vin la serbările de 14 și 15 Maiu în Blaj, au dreptul la reducere de 50 % pe căile ferate. Spre Blaj se la bilet întreg, iar la întoarcere, spre casă, e valabil acelaș bilet, fără altă plată, vizat în gara Blaj.

Iubirea de sine

după F. Spirago

— Intr'o zi, un preot, vestit predicator, primi vizita unei doamne care se văicărea într'una că ea e cea mai mare păcătoasă, cu toate că mai toată vremea și-o petrecea la biserică. Preotul luminat văzu îndată că aceste cuvinte nu ieșiau dintr'o inimă smerită, dornică de pocăință, ci dintr'una plină de mândrie; căci omul smerit nu se fălește cu smerenia sa. Preotul li răspunse deci: »Asta-i foarte trist că îndrăznești să spui așa ceva între oameni, căci nu-i cu putință să mai am vre-o legătură cu o persoană care e cea mai păcătoasă din lume. La aceste cuvinte muierea cea smerită își ieși din fire. »Cerău poatesă spună cineva de mine?, zicea muierea care mai înainte se văicărea că-i cea maimare păcătoasă. — »Eu n'am lăcut, în viața mea, rău nimănu. Postese mult și fac milostenii și sunt totdeauna la biserică. Preotul pleacă și o lăsa în pace să se laude. — Nu-i bine ca omul să vorbească rău de sine, căci atunci aici pe deaproapele nu-l va cruța.

Fiecare din noi își este lui-și deaproapele cel mai deaproape. Prin urmare fiecare trebuie să se iubească pe sine.

Noi trebuie să ne iubim pe noi înșine, pentru că Dumnezeu o vrea. Iubirea față de noi înșine este regula și măsura iubirii față de aproapele. »Să iubești pe deaproapele tău, ca însuși pe tine. Cum va iubi pe deaproapele, cel ce nu se iubește pe sine?

Poruncă deosebită de a ne iubi pe

noi înșine, nu ne-a dat Dumnezeu, căci avem sădită în noi legea naturală, și așa fiecare este inclinat a se iubi pe sine.

Iubirea față de noi înșine este poruncă și de prețel mare al răscumpărării noastre: »Că nu cu argint sau cu aur, cari sunt peritoare v'ăți mântuit de viața voastră cea deșartă, carea vi-s'a dat prin părinți: ci cu scump sângele lui Hristos, (I Petru I, 18—19).

Oâți sunt cari nu se iubesc pe sine? Dar câți se iubesc cu adevărata iubire?

Adevărata dragoste de sine se dovedește prin dorința noastră de a câștiga ceea ce ne face într'adevăr fericiți, îndeosebi și mai întâiu de toate: fericirea vecinică, apoi bunurile pământești cari ne ajută să ajungem la ea.

Acela care are adevărata dragoste de sine, lucrează după cuvintele lui Isus Hristos: »Oăutați mai întâiu împărăția lui Dumnezeu și dreptatea lui, și acestea toate (cele de lipsă trupului) se vor adauge vouă (Mat. VI, 33); acela se va îngriji de sănătate, de hrană, de îmbrăcăminte etc., dar fără a fi prea îngrijat.

Nu se iubește pe sine acela care nu caută decât bunurile pământești, sau acela care disprețuiește bunurile pământești folositoare pentru dobândirea cerului.

Mulți oameni nu socotesc pe Dumnezeu, ci persoana lor înșasi, drept țintă ultimă; nici bunurile pământești ca pe niște mijloace pentru a dobândi cerul, ci pentru a-și îndestula poftele trupești. Ei se simt fericiți dacă au onoare, bogății, și nu s'ar lăpăda de nici unul din aceste bunuri, pentru Dumnezeu. Cel ce iubește mai mult bunurile pământești decât cele cerești, acela nu se iubește pe sine, dimpotrivă își este sie-și dușman. Va fi fericit câtva timp în lumea asta, dar mai târziu va fi nefericit în vecinicie.

Mulți se aseamănă aceluși bogat din Evanghălie care, după ce își adunase multe bogății își zicea: »Suflete, ai multe bunătăți strânse pe mulți ani; odihnește-te,

mânâncă, bea, veselește-te. Iară Dumnezeu i-a zis lui: »nebune, într'această noapte vor să ceară sufletul tău dela tine, dară cele ce ai gătit ale cui vor fi? Așa este — zice Mântuitorul — cel ce strânge lui-și comoară, iară la Dumnezeu nu se îmbogățește. (Luca XII, 19—21). »Invată a te iubi, neîbindu-te (Sf. Augustin).

Nicolae Pașlu.

Nepăsarea Creștinilor

Creștinismul la începutul lui a avut sute și mii de martiri, cari au luptat pentru ideile nobile cuprinse în Legea lui Hristos, și cari au stărut cu toată puterea lor în lățirea, în straturi cât mai largi, a acestei sublime credințe.

În decursul războiului și după acest cumplit războiu creștinii au devenit foarte materialști, așa că din acest punct de vedere nu mai există nici o deosebire între creștini și păgâni.

Am ajuns să ne facem și noi creștinii »Vițalul de aur« la care ne închinăm mai presus de toate. Pentru că să putem ajunge la cât mai multă avere și cu cât se poate mai puțin muncă oinstită, suntem în stare a face orice ilegalități, ne mai temându-ne de muștrările conștiinței, care aproape amuțit, ci doară grijind, ca să nu fim prinși de controlorii omenești.

Se înțelege că, alergând după cele materiale, neglijăm cu totul cele sufletești.

Cum să nu le neglijăm, când nici nu mai credem în ele, când doară atunci ne mai aducem aminte de Dumnezeu, când ne ajunge vreo mare nenorocire, dacă băntuie în careva oraș cutremur, de pământ. Da, atunci toate bisericile sunt pline, atunci fac și creștinii sămnușii Crucii din greu și se închină lui Dumnezeu — ori când lovește în tâmplător trăsnetul în nemijlocita apropiere.

Foița „UNIRII POPORULUI”

Noapte

Și s'a dus sa-și doarmă somnul
Soarele, scaldat în aur...
Iar pe-o cracă în pădure
Liniștit adoarme-un graur...

Și prin mijlocul pădurii
Crișul alb ne duce dorul,
Își șoptește ca o mamă,
Ce-și adoarme blând odorul...

Luna, stelele într'insul
Soghindesc... și liniștită
Trece noaptea prin pădure
Despletită și cernită...
Cu somn dulce să ne fure...

Bocsiș

V. Gr. Flueraș

Amintiri de 3/15 Mai

De Coriolan Buracu
senator de Caraș

Soarta a voit ca să văd lumina zilei, în comuna Prigor j. Caraș, la 3/15 Mai 1888, din părinți plugari, veniți — după strămoși — din Orșova Românească a Macedoniei.

Numele de botez mi-a fost Iosif. Când am împlinit 6 ani, fratele mamei mele — răposatul

protopop militar Pavel Boldea, care servise în garnizoanelor din Budapesta, Viena, și Sibiu, în dorința vie de a ajuta cât mai mult familia sa, — m'a luat la sine în Budapesta și Viena, unde am urmat clasele primare, iar după terminarea lor, m'a trimis la vestitele școli ale Blajului, ca să deviu »un bun român«, după cum îmi spunea și după cum dorea.

Observ că pe când eram la Budapesta, unchiul meu a intervenit pe lângă preotul din sat, ca să facă o schimbare în registrele botezătorilor, scriind ca nume primit la botez »Coriolan« iar numele »Iosif« să-l treacă în paranteză, ca noal meu nume să nu poată fi maghiarizat, ceea ce nici nu s'a putut face.

Mi-aduc aminte cu multă emoție, de ziua când am călcat prima dată pe străzile Blajului, însoțit de bunicul meu, fost învățător în o comună grănicerească din Banat. Era în preajma marilor serbări ale »unirii« cu Roma.

Nu voiu aminti atâtea momente cari m'au impresionat profund în cei 5 ani, câți am petrecut în această localitate, dar voiu pomeni de sentimentele cari mi-au răscolit sufletul, toate locurile cu amintiri istorice din zbuciumatul an 1848.

Cimitirul cu atâtea morminte, cari adăpostesc osemintele atâtor bărbați mari și buni români din această epocă, m'a impresionat totdeauna foarte mult. Din grădina internatului »Vancean«, priveam adeseori spre aceste morminte, din fundul cărora parcă înțelegeam șoapte tainice de îndemnuri înalte.

Vedeam aproape zilnic »Câmpia libertății« cu monumentul simplu dar cu atât mai grandios, a tot ce a putut cuprinde, în acea zi istorică sufletul unei națiuni întregi. Mă uitam înfrigorat spre crucea lui Avram Iancu de pe colina apropiată.

Cu prieteni și colegi, scormonind prin cărți, sau în nopțile de iarnă ascultând poveștile frumuse ale bunilor noștri povestitori, cari frământau creerii înfierbântați ai copilăriei mele, luau fință figurile legendare.

Adeseori în nopți de primăvară sau toamnă pe dinaintea ochilor mei apărea mulțimea de români cari defilau în fața celor doi arhiepiscopi români, iar în miez de noapte îmi răsunau în urechi fragmentul de îndemnuri și rostiri de fraze și cuvinte cari au înfierbântat o inimă întregă.

Sub impresia lor, am intervenit pe lângă unchiul meu ca să mă înscrie la un liceu militar. La etatea de 15 ani mi-se răscoliseră în viață și virtuțile strămoșilor mei Macedoneni, dar și ai bunicilor mei, cari au privit în fața marele Napoleon, cari sângerară pe câmpurile taliei și Bohemiei.

Îmi roscoala sufletul și gândul unei revoluții, din care neamul meu trebuia să iasă învingător.

Dorința mi-s'a împlinit! În toamna anului 1895 eram primit și înscris la liceul militar de artilerie din Traiskirchen de lângă Viena.

După trei săptămâni, primisărăm drept

Cu cât ne merge mai bine, cu atât ne gândim mai puțin la Dumnezeu.

Acum înțeleg deplin adevărul cuprins în Sf. Scriptură: „Mai ușor este funiei corăbiei să intre prin urechile acului, decât bogatului a intra în împărăția cerurilor”.

Ne gândim numai la noi înșine, și chiar de loc nu ne pasă ce se întâmplă cu ceilalți creștini, chiar cu aceia din țara noastră, cu atât mai puțin cu cei din alte țări și de pe alte meleaguri.

Chiar și o seamă de preoți sunt nepăsători de soarta corăbiei date în îngrijirea lor.

Ce prigonire îngrozitoare a fost anii trecuți contra creștinilor din Mexico, ce teroare se desvoltă în Rusia de ani de zile contra credinții, contra lui Dumnezeu, ce asupriri în Spania?

Ce am făcut noi creștinii față de toate acestea?...

Ar fi bine să învățăm și noi dela atât de disprețuitul popor evreiesc. Germanii au început a-i prigoni, pentru că prin presa mondială, care în majoritatea ei e în mâna lor, au încercat a prigoni feliul de guvernare al dlui Hitler.

Ce s'a întâmplat?!... Un gest foarte frumos din partea Evreilor din aproape toată lumea. Adunări de protestări în toate țările, pretinzând toți Evreii, să nu mai boicoteze pe coregionarii lor din Germania.

Protestele au dat rezultat, căci altcum Germania ar fi fost boicotată de capitalul internațional, care în cea mai mare parte este evreiesc.

Vedeți, creștini ai lumii, cari sunteți în număr mult mai covârșitor, ce pot face aceia, cari se apără unii pe alții, când e vorba de interesele lor comune?!

Preoții și creștinii nu văd, ori nu vreau să vadă și să audă?!

Să se cutremure cu groază, căci

au o foarte mare răspundere înaintea atotputernicului.

Să se scuture de materialismul, care îi murdărește și să se gândească, că a fi cineva preot mare lucru este.

Datorința acestor apostoli, dela cei mai mici până la cei mai mari, este: ducând o viață curată, o viață model, să nu înceteze a scrie, a predica încontinuu, în toate părțile, chemând pe creștini la realitate, trimbițând în lumea înnebunită în alergarea după cele materiale:

Opriti-Vă; oameni buni, în drumul apucat, până încă se poate, întoarceți-vă înapoi la fundamentul sigur, solid clădit, pe Stânca tare — pe Petru — pe credința în Dumnezeu. Deschideți-vă ochii și observați semnele tot mai dese date de Dumnezeu — cutremure de pământ în diferitele părți ale lumii, orcane și furtuni — căci înaintând omenirea pe drumul apucat, închinându-se numai la „Vițelul de aur”, în loc de a se închina lui Dumnezeu, va ajunge la o nefericire generală, când tot ce s'a produs, și rău și nobil chiar, se va nimici.

Dumnezeu e preabun și îndelung-răbdător însă...

Inginer **Ilie Agărbiceanu**

„Agru“-l la Vintire

În Dumineca Tomei Agrul din comuna Vintire a dat o serbare frumoasă la școala primară din loc, la care au luat parte o mulțime mare de credincioși, așa că nici nu mai încăpeau în sală.

Serbarea s'a început la ora 3 după masă deschizându-se cu cântarea „Hristos a înviat” cântată de elevii școlii din loc, sub conducerea harnicului învățător Florian Leuca. Apoi preotul locului Virgil Muntean a ținut o scurtă cuvântare despre însemnătatea Agrului, îndemnând pe cei prezenți ca să se înscrie cât de mulți. Au urmat apoi mai multe poezii și cântări spuse de elevii școlii ca „Puternicul Dum-

nezeu”. „Dumnezeu cel sfânt”; s'a cântat „Cucul”. „Cucule cu peană sură”. „Păc, Păc, Păc”. A plăcut mult piesa teatrală „Puterea credinței”.

Cu aceasta ocaziune au cântat prima dată feciorii din sat, sub conducerea preotului, mai multe cântece frumoase, ca „Sfânt: pe 3 voci apoi „Mori măndro”, „Șasară fu luna plină”, „Coasa”, „De-ar fi mândra'm deal la cruce”, care au plăcut mai mult poporului. Laudă lor!

La sfârșit preotul din comuna Holod, Victor Ghergar, a ținut o cuvântare, în care mulțumește poporului că au venit în număr așa mare la aceasta serbare, îndemnându-i să fie cu iubire față de biserică și școală, și cu aceasta serbarea a luat sfârșit, spre mulțumirea tuturor.

Avem nădejdea că la anul aceasta serbare o va aranja numai tineretul din comună, care s'a dovedit dornic de lucruri bune și frumoase. Dumnezeu să le ajute!

Un Vintirean.

Botezul unei fete baptiste

Parohia română unită Comloșul Bănățean a avut o zi de bucurie în 21 Aprilie a. c., pentru că atunci s'a întors dela rătăcirea baptistă în sânul dulce de mamă al Bisericii, tinera — în etate de 22 ani — Maria Voichiță Vacarescu, de naștere din Sănnicolaul mare, care, după ce a fost instruită în credința adevărată alui Isus Hristos, de către Părintele Gheorghe Medoia și după ce a implinit formalitățile de trecere, înaintea ofițerului stării civile din loc, a fost botezată de către numitul paroh. Au asistat ca nași dnele Elena Besu, soția dlui director școlar Valer Besu, și Ana Nartea.

Fericirea ce a simțit-o numita în aceea zi, s'a putut vedea și din lacrimile ce le-a vărsat din prilejul botezului. — Să-i aducă acestea totdeauna aminte, de bunătatea și mila lui Dumnezeu, care a învrednicit-o a intra în adevăratul staul al Domnului.

O, de ar pricepe frații rătăciți de pretutindenea, că fericire și mângâiere sufletească se află numai în sânul Bisericii lui Hristos!

Domnul milelor facă-le parte de această

subiectul »Ce ne-a îndemnat să pășim pe cariera militară«. Cuvântul de ordine era: să spunem adevărul.

Pe fila albă a hârtiei, într'o nemțească greoaie, am așternut tot ce mi-a răscolit sufletul în anii petrecuți la Blaj, toată durerea neamului meu și credința că Ungurii se vor mai răscula în contra împăratului, că Românii vor fi iarăși de partea lui, dar pentru acest eveniment trebuie să ne avem ofițerii noștri români, ca să conducă bine pe ostași în contra neamului rebel!

Ce nu știam în clipe când îmi desvoltam această teză, am aflat-o mâne-zi.

Unchiul, chemat telegrafic, îmi comunică, că profesorul maior care ne-a dat teza, era ungar și a cerut stăruitor să fiu eliminat din școală. Consiliul profesoral, bazat pe argumentul invocat că nu se pot crește în oaste »pui de năpărcă«, a hotărât eliminarea mea. După trei săptămâni de uniformă militară, mi-am scos din ladă hainele civile, așezate în naftalină, și dela Viena am pornit-o spre liceul din Brașov, unde cursurile începeau după stilul vechi, și după-ce la Blaj, fiind locurile complete, n'am putut fi primit.

— Cu aceleași sentimente în suflet, soarta a voit, pe când eram în cl. VII — fiind tras la sorți — să pun, împreună cu alți colegi, în ziua de 3/15 Maiu, treicolorul pe soclul statuei lui Arpad, de pe Tâmpa din Brașov; în vara anului 1907, să demonstrez în contra deputatului guvernamental Constantin Burdea, pe când își

ținea o dare de seamă în comuna mea natală, și care era să-mi provoace o nouă eliminare.

În teologia din Caransebeș, trei ani de-arândul am fost organizatorul acestei serbări naționale, creind și un album »3/15 Maiu« prin care, prin semnături, ne luam angajamentul de a lupta cu ori și ce mijloace pentru realizarea idealului național. Acest album se păstra până la izbucnirea războiului mondial la profesorul nostru Dr. Moise Ienciu, azi inspector general în Ministerul Cultelor.

În anul 1915 făcându-i-se perchiziție, s'a căutat anume acest album. Nu s'a găsit, de oarece din bună vreme a fost distrus.

În ziua de 26 Iulie 1914, fiind acuzat de »spion și agitator în favoarea României«, am fost luat dela altar și aruncat în temnița de stat din Caransebeș. Eram primul deținut român din Banat, în dimineața zilei izbucnirii războiului mondial.

Fiind eliberat după câteva săptămâni, am fost trimis pe front, fiind înrolat, până la izbucnirea revoluției dela 1 Nov. 1918, când reîntors din Italia, la Mehadia unde eram ca preot, am fost ales președintele Consiliului Național Român, al reînființatului district românesc cu același nume, cuprinzând 34 de sate. Iar când a a sunat goarna de mobilizare a Românilor ardeleni și bănățeni, în primăvara anului 1919, printre cei dintâi înrolați am fost și eu, luând parte cu regimentul din Brașov, în campania dela Tisa.

Am amintit toate acestea, în această zi sfântă pentru neamul nostru românesc, când, dela săvârșirea ei, se împlinesc azi 85 de ani, iar dela nașterea mea se împlinesc 45 de ani ca o mărturie că tot ce mi s'a sădit în suflet în frageda copilărie, tot ce am auzit în Blajul copilăriei mele, mi-a luminat calea vieții și mi-a încălzit sufletul până în zilele de azi.

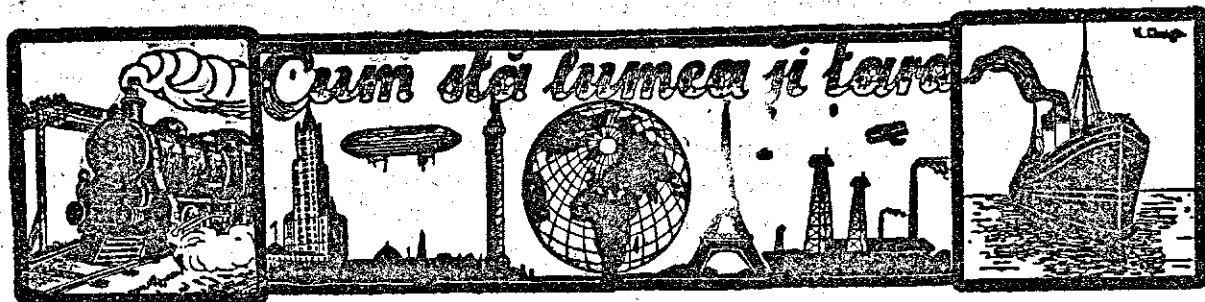
Nu știu dacă fostul profesor maior care a cerut eliminarea mea din liceul militar de artilerie, mai trăiește ori nu, în ori și ce caz, acolo unde va fi: pe pământ sau în pământ, va putea reflecta asupra »puiului de năpărcă«, asemănător cu sutele de mii pe cari i-a dat neamul nostru, pentru a se răsbuna de toate suferințele unor veacuri crude și sălbatice.

Spre liniștirea lui sau a sufletului său, îi mai trimit răvaș, că n'am rămas singur, ci în preajma mea îmi stau cei 7 feciori ai mei, spre a întâmpina pe cei de-un neam și lege de ai lui — pe maghiari — dacă vor încerca să schimbe fruntariile Patriei mele și a neamului meu românesc.

Îți trimit, Blajule drag, salutul meu de odată cu al primăverii, și depun o lacrimă fierbinte pe mormântul tuturor cari mi-au încălzit sufletul, pe cari i-am iubit și pe cari i-am cunoscut.

Turnu Severin, Mai 1933.

Coriolan Buracu
senator de Caraș

Ce mai este nou în politică

Retragerea d-lui Iuliu Maniu din fruntea partidului național-țărănesc.

În numărul trecut al gazetei noastre am arătat svonorile cari erau atunci în jurul retragerii d-lui Maniu din fruntea partidului național-țărănesc. Svonorile de atunci s'au adevărit acum și d. Maniu, retrăgându-se iarăși la casa părințească din Bădăcin, s'a retras și din fruntea partidului dela cârmă.

Noi arătăm acum, deocamdată, numai cum s'au desfășurat întâmplările în jurul acestei retrageri, rămânând ca lămuririle mai amănunțite să fie date de către aceia cari, în urma chemării lor au cădere spre aceasta, adevărații și senatorii.

Precum se vede însă din scrisorile și cuvântările pe cari le publicăm mai la vale, d. Maniu a rămas și după retragerea sa, în celea mai frățești legături cu tovarășii de luptă și de politică de până acum, socotindu-se pe sine, și pe mai departe, membru al partidului național-țărănesc, pe care este hotărât să-l slujască cu aceeași credință ca și până acum.

D. Maniu, prin pasul său, nu voiește să facă nici o greutate nici partidului, nici guvernului, nici țării, dovadă scrisoarea de mai la vale, pe care o trimite d-lui prim-ministru Dr. Alexandru Vaida-Voevod, bunul său prieten din copilărie și tovarăș în toate luptele pe cari le-au purtat împreună pentru binele poporului și a neamului românesc.

Dar să lăsăm să grăiască scrisorile, din cari vom putea vedea mai bine cum s'au desfășurat lucrurile:

Iubite Alexandre,

Motivele politice care sunt în strânsă legătură cu credințele mele și cu concepțiile mele privitoare la politica de stat, m'au îndemnat să-ți prezint la 2 Aprilie 1933 demisia mea dela președinția partidului.

Te rog să aduci la cunoștința conducerii de partid, că precum am comunicat aceasta verbal d-lor Mihalache și Mihail Popovici, nu pot reveni asupra acestei demisii și sunt hotărât să rămân un simplu membru al partidului nostru național-țărănesc, în care m'am născut și pe care sunt decis a-l servi în spirit de solidaritate și disciplină. Rog conducerea de partid, să ia fără întârziere la cunoștință demisia mea, ca lucrările partidului să nu sufere întârziere prin ținerea în suspensie în mod cu totul inutil a problemei președinției partidului.

Te salut cu prietenie,

(ss) IULIU MANIU

D. Valda proclamat președinte al partidului național-țărănesc

În urma hotărârii nestrămutate a d-lui Maniu, conducerea partidului național-țărănesc a chemat pe Vineri, 5 Mai, acasă la d. Mironescu, biroul partidului, iar Sâmbătă, 6 Mai (când se împlineau 5 ani dela marea adunare ținută la Alba-Iulia în

1928), s'a întrunit la clubul central comitetul executiv al partidului, în vederea alegerii unui nou președinte. — Cu acest prilej d. Virgil Madgearu, secretarul general al partidului, a dat cetire scrisorii de mai sus a dlui Maniu către d. Vaida, iar după aceea dnii Popovici și Mihalache au raportat despre încredințarea ce li s'a fost dat.

Toți cei de față au luat la cunoștință cu durere în suflet hotărârea de retragere a d-lui Maniu. D. Mihalache, în frumoase cuvinte a arătat tot ce a făcut d. Maniu pentru partidul național-țărănesc și pentru țară. A propus apoi de președinte pe d. Dr. Alexandru Vaida-Voevod, ceea ce toată lumea a primit fără nici o împotrivire.

D. Mironescu, președintele adunării, l-a proclamat apoi pe d. Vaida de președinte al partidului național-țărănesc.

După proclamarea sa de șef, d. Vaida luând cuvântul a spus următoarele:

Cuvântarea d-lui Al. Valda-Voevod.

Din frageda junețe m'am deprins a fi totdeauna alături de el (de d. Maniu). Ca aghiotant al lui, în toate luptele pe care le-am dus împreună, eu împrăștiam lozincele și punctele programatice stabilite de el, fiind un întregitor al activității desfășurate în conducerea tactică și în ideologia partidului.

Eu proclamam cuvântul adevărului fixat de Iuliu Maniu.

Azi când mă puteam gândi mai mult la vremea retragerii mi se impune un rol prim.

Grea este clipita prin care trecem astăzi. Omul nu poate însă să-și calculeze soarta. Trebuie să-i facă față și să-și îndeplinească datoria.

A înlocui pe Iuliu Maniu este o nemodestie și o temeritate. Eu nu mă pot angaja la acest rol, decât dacă îmi veți da același ajutor pe care i l'ați dat și lui. Am avut sarcina grea de a conduce organizația partidului din Ardeal și după ce guvernul Iorga a trebuit să se retragă, încrederea Coroanei și a partidului m'au desemnat ca după alegerile cele libere care au fost în această țară să reiau din nou puterea.

Am făcut totul ca viața politică a țării să fie încheată pe baza ideii monarhice, care ne obligă a ne grupa cu toții în jurul Regelui Carol al II-lea. (Lungi ovațiuni).

Această însărcinare am avut-o dela Iuliu Maniu și dela dv. și am realizat-o.

Încrederea M. S. Regelui și a partidului m'au determinat a treia oară să iau asupra mea conducerea guvernului.

Tot ce am realizat nu este decât un reflex palid al expresiunii programatice a partidului. A trebuit să asigurăm un minim de progres pentru masele care ne-au ales.

E datoria mea, dacă am început opera să o continuăm până la capăt, ceea ce nu s'ar putea realiza fără munca dv. a tuturor și fără nădejdea într'un viitor mai bun.

Cu inima întristată accept demnitatea care mi se încredințează, dar totuși cu energie tine-

rească îmi voi pune toate puterile pentru a-mi îndeplini datoria. (Ovațiuni).

Trebuie distrusă deprimarea și lipsa de încredere. Să redăm tuturor această încredere, pregătind un viitor strălucit generației viitoare.

Din dragostea și munca pentru țara noastră română să facem să se nască România nouă.

Cu ajutorul dv. am credința că vom birui făcând să triumfe cauza țării prin activitatea partidului național-țărănesc.

După cuvântarea d-lui Vaida, s'a dat încredințare biroului să pregătească programul de lucru al partidului pentru vacanța parlamentară, precum și lucrările pentru congresul partidului ce se va ține la toamnă și care va avea să aprobe la rândul-i alegerea noului președinte.

De încheiere noul președinte a trimis dlui Maniu următoarea telegramă:

D-lui Iuliu Maniu

Șimlăul Silvaniei

Comitetul executiv al partidului, constând, din explicațiunile date de d-nii Mihail Popovici și Ion Mihalache, că hotărârea Dvoastră de a vă retrage din președinția partidului este irevocabilă și că cereți imediat rezolvarea chestiunii, s'a văzut silit astăzi a accepta cu regret demisia D-voastră.

În numele comitetului executiv și al partidului întreg, țin să arăt durerea noastră de a fi aduși să ne lipsim de înțeleapta D-voastră conducere și să vă exprim recunoștința noastră desăvârșită pentru operele mari pe care le-ați inițiat și înfăptuit ca președinte al partidului nostru.

Luând act cu vie mulțumire de declarațiunea D-voastră de solidaritate cu partidul, vă rugăm să credeți în dragostea și respectul cu care vă înconjurăm.

În numele comitetului executiv al partidului național-țărănesc.

(ss) Dr. AL. VAIDA-VOEVOD

Mulțumite d-lui Titulescu

Întreagă viața politică a țării a fost stăpânită, în timpul din urmă, de frământările din partidul dela putere.

În afară de acestea vom aminti doară *banchetul* dat de guvern în cinstea d-lui *Nicolae Titulescu*, ministrul nostru de externe, care, ca reprezentant al Micii Înțelegeri a luptat așa de frumos și cu atâta succes la Geneva, Paris și Londra, contra planurilor de revizuire a tratatelor de pace ale dușmanilor țării noastre. D. prim-ministru *Vaida*, în numele guvernului i-a adus mulțumite pentru lupta bună ce a luptat pentru neam și țară.

După întrevederile dela Washington

După Paști, faptul cel mai de seamă în politica din afară a fost, întâlnirile pe cari le-a avut la Washington, președintele Statelor-Unite, d. *Roosevelt*, cu trimișii alor 3 mari puteri din Europa. E vorba de prim-ministrul englez d. *Macdonald*, fostul prim-ministru francez d. *Herriot*, și de guvernatorul băncii naționale a Germaniei d. *Schacht*.

Aceste întrevederi sunt în legătură cu scadența din 15 Iunie a plății datoriilor de războiu către America. Ne aducem aminte ce valvă mare a stârnit faptul că în Decembrie Franța n'a voit să-și plătească rata scadentă, zicând că nici ea nu-i mai plătește Germania despăgubirile de războiu.

Acum e vorba ca țările Europei să se înțeleagă pe înainte cu America, pri-

ritor la un moratoriu a plății datoriilor de război, cam la fel după cum s'a făcut la noi prin legea conversiunii cu datoriile țărănilor și orășenilor.

De asemenea e vorba despre încheierea unor acorduri (invoeli) vamale între Statele Unite și țările mari din Europa. Înainte însă de a lua vre-o hotărâre, d. Roosevelt trebuie să asculte și părerea congresului (parlamentului) țării sale.

Tot cu acest prilej dnii Herriot și Macdonald au încercat să câștige sprijinul președintelui Roosevelt pentru reușita conferenței dezarmării dela Geneva, care și-a început din nou lucrările, dar împinând piedici atât de mari, mai ales din partea Germaniei și a Italiei, încât nu multe nădejdi sunt că ar putea ajunge la bun sfârșit.

Iarăși frământări în Austria

De când a ajuns Hitler la putere în Germania, lumea are ochii ațintiți asupra Austriei, rămasă după război o țărășoară cu cap uriaș (Viena), și care e în primejdie de a fi înghițită de țara cea mare nemțească, de Germania, unde austriacul Hitler a ajuns cancelar (prim-ministru).

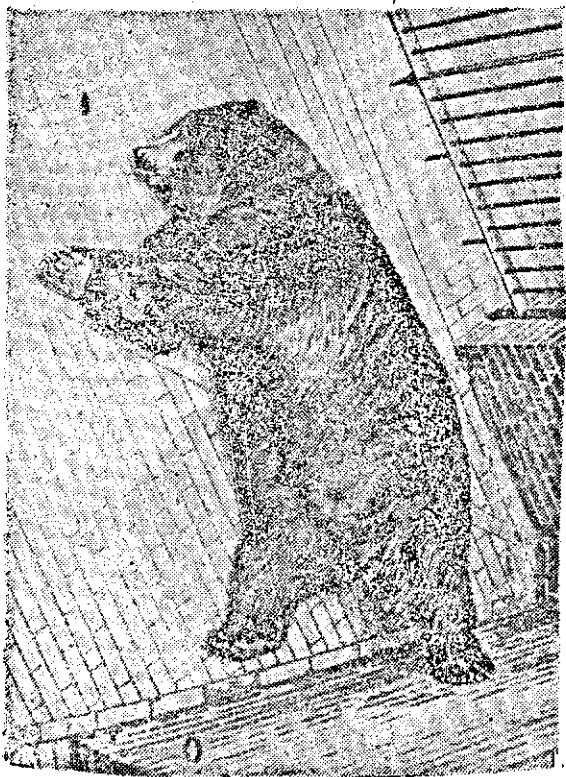
Partidul național-socialist a lui Hitler a început să se întindă și în Austria și pe zi ce trece câștigă tot mai mulți partizani. De curând la Innsbruck, cu prilejul unor alegeri, național-socialiștii au ieșit învingători. Aceasta le-a dat curaj, și acum vin știri că întovărășindu-se și cu studenții dela universitatea de acolo, au voit să cuprindă cu puterea palatul guvernatorului. S'a ajuns la ciocnire cu poliția și jandarmeria, rămânând numeroși răniți.

Boala îndelungată se sfârșește cu moarte. La fel frământările din Austria, eari țin de multă vreme, se vor sfârși într'o bună zi și cu alipirea (Ausschluss) ei de Germania.

Se va dovedi încă odată pentru toți cei cari sunt contra acestei alipiri, că de ceace te temi nu scapi.

Dr. Coriolan Suetu

Urs pricinaș

Acest urs este al grădinei zoologice (de animale) din Berlin și s'a făcut vestit în lume prin aceea, că a rupt mâna dreaptă a bălatului nevinovat care îi dădea, printre gratii, de mâncare. El este unul dintre cele mai frumoase exemplare, având o greutate de 500 kgr.

Cu „Astra“ prin comune

Deodată cu ivirea zilelor frumoase despărțământul Blaj al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“ a continuat șirul conferințelor sale populare prin comunele din ținutul Târnavelor. Duminică în 7 Maiu semănătorii de învățătură ai despărțământului central județean au cercetat comunele Cistei și Crăciunelu.

În comuna Cistei poporul s'a adunat în curtea largă și încăpătoare a primarului Ioan Șerbu. Soarele călduț, de primăvară înflorită, învăluia în aur frunțile pline de deșteptăciune ale vrednicilor plugari. În pridvorul cu stâlpi frumos spoșiți se vedeau fețele prietenoase ale conferențiarilor, alături de chipul blând al preotului comunei. Întâiul cuvânt l-a rostit d. Alex. Lupeanu-Melin, președintele despărțământului, vorbind despre „Rosturile Astrei culturale“. A urmat d. profesor Ioan Pop-Câmpeanu dela liceul de băieți din Blaj vorbind despre „Pricinitorii boalelor trupești și apărarea de microbi“. D. Dr. Alexandru Măcelar, medicul primar al județului Târnavă Mică, a continuat despre „Boalele infecțioase“ pe cari le dau microbii și a învățat pe cei de față, ce trebuie să facă în cazuri de îmbolnăviri. Domnul doctor a găsit între cei prezenți camerazi buni din marele război, cu cari a luptat împreună și în potruiva dușmanului înarmat și a tifosului exantematic prin spitalele de tabără de pe câmpiile de luptă. A făcut apel la acești vrednici camerazi, ca să conluere și ei la combaterea boalelor lipicioase, cari sunt, uneori, mai rele chiar și decât războiul. Cu multă inimă și-a spus cuvântul său despre „Năcazurile din zilele noastre“ Păr. Dr. Nicolae Lupu profesor de teologie, îndemnând pe săteni să nu se lase înmuiați de multele vâlcăreli cari răsună astăzi și să aibă încredere în însușirile celea bune ale nației noastre cari nu ne-au părăsit niciodată. În țara noastră e mai bine astăzi decât în oricare țară din Europa.

Spre sfârșitul conferințelor de mai sus, a sosit în comună d. Dr. Ilarie Holom, prefectul județului, însoțit de către dd. Dr. Ion Bianu, senator, și Dr. Traian Denghel, prim-pretorul plasei Blaj. Din acelaș pridvor luminos d. prefect Holom a dat poporului prețioase sfaturi administrative, pe cari sătenii le-au ascultat cu multă luare aminte și mulțumire. La urmă Părintele Abrudan, preotul comunei a mulțumit, în simțite cuvinte, atât conferențiarilor dela Blaj cât și dlui prefect pentru foarte folositoarele învățături și îndrumări date. Comuna Cistei este un sat de oameni foarte vrednici și înțelegători, între cari este o mare plăcere să stai și să vorbești. Conferențiarul și d. prefect s'au despărțat cu celea mai bune păreri și amintiri.

În comuna Crăciunelu primul cuvânt l-a rostit d. prefect Dr. Ilarie Holom, aranjând apoi cu sătenii, în cea mai bună înțelegere, multe din durerile mărunte ale poporului. Dintre conferențiarul Astrei a vorbit d. Alex. Lupeanu-Melin despre „Revizionismul de paste graniți“ și a invitat poporul să participe la serbările de 15 Maiu de pe Câmpia Libertății dela Blaj, unde se adună tineretul țării ca să câștige suflet nou din reînvierea faptelor mari din trecut. Părintele Dr. Nicolae Lupu, a vorbit în potruiva vâlcărelilor prea multe cari pot să invenineze un popor și să-i frângă avânturile. Păcat că, fiind aproape noapte, ceilalți conferențiarul n'au mai avut timp să vorbească.

În ziua de 7 Maiu, despărțământul Blaj al „Astrei“ a făcut frumoasă semănătură în ogorul atât de dornic al poporului. În cursul lunii Maiu vor fi cercetate și alte comune.

Correspondent

10 Malu la Blaj. Ziua de 10 Malu a fost sărbătorită la Blaj cu toată pompa cvenită. Încă din zori toate casele și instituțiile publice au fost împodobite cu drapele naționale. La ora 10 s'a slujit în catedrala metropolitană un serviciu dumnezeesc, la care au luat parte capii autorităților bisericesti, școlare și civile. După „Te Deum“ toate școlile au aranjat producțiuni cu discursuri, declamări și cântece naționale.

Ședința literară-artistică a Cercului franco-român. Duminică în 7 Malu s'a ținut, în sala de gimnastică a liceului de băieți din Blaj, ședința literară-artistică a Cercului franco-român, fiind de față un public ales și numeros. Programul foarte bogat și admirabil executat face cinste conducătorului și întemeietorului acestui cerc, care este dl profesor Simion Gizdavu dela liceul de băieți.

Premiat de soc. „Tinerimea Română“. La concursurile societății „Tinerimea Română“ din București a fost anunțat ca premiat elevul Arimie Nicolae din cl. II. a Școlii Comerciale Superioare gr. cat. de băieți din Blaj. Numitul elev va face o excursie, pe sepele societății, dimpreună cu ceilalți premianți, dela București la Iași și la mănăstirea Bistrița (jud. Neamțu), mănăstire zidită de Alexandru cel Bun, domnul Moldovei, la anul 1420, unde apoi a și fost înmormântat la anul 1433.

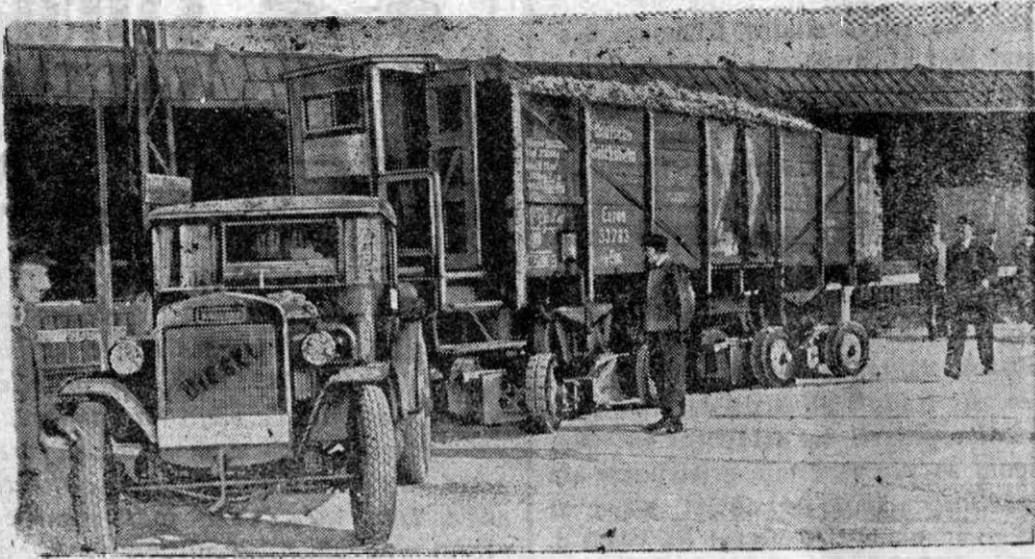
O pildă frumoasă din Basarabia. În comuna Cosăuți din apropiere de Soroca un învățător harnic și isteț cu numele Ion Madonici, a izbutit să înființeze în timp de 5 ani un minunat cor țărănesc, alcătuit din tineret, feciori și fete, care este o mândrie nu numai a satului Cosăuți, ci a ținutului întreg. Corul compus din 150 de tineri cântă duminica în biserică iar peste an dă frumoase producțiuni corale. Mai de curând acest cor a dat un concert în orașul Soroca, de care s'au minunat cu drept cuvânt toți cei cari l-au ascultat. Satul Cosăuți poate să fie mândru de așa învățător și de așa tineret. Vestea corului țărănesc din Cosăuți s'a răspândit în toată Basarabia.

„Agrul“ în eparhia Orășii. Adunarea anuală a „Agrului“ din dieceza Orășii-Mari se ține în ziua de 28 Maiu la Șimleul-Silvaniei. Se fac pregătiri foarte frumoase. Va slugi însuși Excelența Sa Dr. Valeriu Traian Frențiu, episcopul diecezan, în fruntea unui mare săbor de preoți. După liturghie procesiune cu Sf. Euharistie. Mai mulți predicatori aleși vor vesti cuvântul dumnezeesc. Credincioșii vor avea prilejul să se spovedească și cuminece. Poporul din acelea părți va avea prilejuri de multe înălțări sufletești.

Apostole culturale. Profesorii din Alba-Iulia au hotărât să dea cu toții mână de ajutor „Astrei“ culturale și les în toate duminicile prin comune, ținând conferințe populare, răspândind cunoștințe folositoare printre săteni. Duminică în 7 Maiu, vrednicii profesori din Alba-Iulia au cercetat 8 sate, vorbind câte doi și câte trei într'o comună. Poporul îi ascultă cu mare plăcere și primește cu drag învățăturile semănate.

O învoire de mare viitor

Până acuma descărcarea vagoanelor se făcea așa cum știm, cu carăle. Aceasta mergea greu și se făcea cu multă pierdere de timp. Căile ferate germane au aflat un nou sistem de a transporta vagoanele de cale ferată dela gară în oraș, pe stradă, și anume cu mai multe cărucioare, dupăcum arată chipul nostru. Prin aceasta se câștigă mult în timp și în bani și vagonul îl descarci unde vrei, chiar și în fața casei.

Spre unirea bisericilor. În orașul Chișinău din Basarabia mai mulți preoți și mireni ortodocși, în frunte cu protoiereul (protopopul) *Ieremie Cecan* și-au arătat de curând dorul de unire cu biserica Romei. Acești creștini îndrăzneți cer unirea cu Roma, fiindcă — precum spun — s'au convins că o biserică nu poate să fie vie, dacă nu are un cap văzut, așa precum a voit Isus. Iar acest cap este Preasfinția Sa Papa dela Roma. Românii ortodocși dela Chișinău, cari vreau să se unească cu Roma, tipăresc și o gazetă care se numește „Unirea Noastră” cu adresa în Chișinău, Str. Cantemir Nr. 1. Cine vrea să o cunoască o poate cere la această adresă.

Sgudultoarea moarte a unul mare învățat al nostru. Joi, în săptămâna trecută, s'a stins la București, de-o moarte foarte cumplită, vestitul profesor-medic *Dr. Ernest Djuvara*, neîntrecut chirurg, al cărui renume a trecut demult și granițele țării. În seara zilei numite profesorul Djuvara, sosind foarte obosit acasă, s'a retras să facă o baie, ca pe urmă să se poată odihni mai bine. Fiind încă în scaldă, s'a întins spre o măsuță de alături, să apropie o lampă electrică, căci voia să citească o gazetă. Piciorul lămpii fiind defect, cum stătea în apă, curentul electric a trecut cu putere cumplită prin tot trupul doctorului și l-a ucis la minut. Pe când a venit soția doctorului, bărbatul său era țeapăn în apă, cu lampa în mână. Moartea marelui învățat a umplut de jale întreagă țara. Profesorul Djuvara a fost acela care cu operația sa a scăpat dela moarte, înainte cu câțiva ani, pe I. P. Sf. Sa Mitropolitul Vasile al Blajului.

Târgul de țară pentru marfă din Orăștie se ține în anul acesta, din cauza sărbătorii Rusalilor, nu în 4, ci în 3 Iunie a. c. Cel de vite se ține în 1 Iunie. Primăria Orăștie.

„Năravul din fire n'are leculre“. În trenul care venea dela Plocești spre Brașov, agenții poliției au pus ochii pe-o țigăncușă foarte sulemenită și gătită, care tocmai din această pricină dădea bănueli. Polițiștii au luat-o la răspăr și au aflat la ea inele, cercei și alte scumpeturi de mare preț. Căutându-i urma, au aflat că țigăncușă fusese slujnică la o familie boerească din Plocești, de unde șterpelișe toate scumpeturile stăpânei și s'a împodobit cu ele. Acum luase frunza'n buze și voia să-și piardă urma la Brașov. Copoii poliției i-au pus însă mâna în ceafă și au dus-o la închisoare.

S'a răsturnat luntrea cu dânșii. O femeie din Târgu-Mureș s'a dus în zilele trecute, dimpreună cu un fecior și o fetiță a ei, la niște rudeni dintr'o comună apropiată. Acestea rudeni țin crăsmă în sat și se vede că oaspeții au fost omeniți bine. Seara târziu, familia din Târgu-Mureș a plecat spre casă. Trebuiau să treacă însă Mureșul cu luntrea. Cum luntrea se culcase, luntrea o conducea însuși crășmarul. Beți or fi fost, ori altă nenorocire s'o fi întâmplat, nimenia nu poate să știe. Destul că a doua zi nu s'a mai găsit nici luntrea, nici oamenii. Abla într'un târziu a fost pescuit trupul înecat al bătrânei, iar crășmarul, feciorul și fata bătrânei nu sunt nicăiri. Fără îndoială, s'a răsturnat luntrea cu dânșii și s'au înecat toți.

„Garda de fier” dela Cluj a fost desființată. Unii tineri cu carte dela Cluj, fiind înscriși în „Garda de fier” pornită mai anii trecuți de studenții dela Iași, au avut de curând o boroboacă cu poliția. Câțiva ofițeri de poliție, având ordin dela ministerul de Interne să caute pe „gardiștii” dela Cluj și să le închidă societatea, s'au dus în str. Aron Florian

Nr. 10 și au cerut dela cei vre-o 8 tineri care erau acolo, să le predea toate hârtiile ce le aveau. Gardiștii însă nu s'au supus și au mers cu cuțitele la polițiști. Aceștia fiind puțini, n'au vrut să facă vărsare de sânge și n'au intrat în bătăușă. Atunci gardiștii au primit curaj și, încuiând ușa, au declarat că polițiștii nu vor mai ieși vre-o din casa cu pricina. Ba au început să le și cânte troparele morților, și să-i înfrice și mai mult. Intre timp a sosit o trupă numeroasă, și gardiștii au fost desarmati. Ei au fost duși la închisoare, iar societatea a fost desființată, la ordin mai înalt.

Cu ce se hrănesc oamenii în Rusia. Oamenii cari s'au refugiat de curând de peste Nistru aduc vestea că în țara Bolșevicilor este foamete mare. Sărăcimea a ajunsă să se hrănească cu *coji de cartofi* (crumpece). Dar nu mai sunt coji decât în prăvălii, și se vând cu preț de zece lei chilogramul. Și săturat și soldații roșii de așa traiu. De curând un regiment întreg a dezertat și a fugit în Manciuria, ca să scape de foamete.

Unde duce lipsa de creștinătate. Aflăm că în orașul Petroșani, într'o singură noapte, trei oameni și-au pus ei singuri capetele zilelor. Un măestru lăcătuș cu numele lui Kovács și-a tăiat gâtul cu briciul, desneajdă, că l-a părăsit nevasta. Ucenicul Ioan Heintz a fost găsit spânzurat, iar în buzunar avea scrisoare în care spunea că moare fiind sărgat din slujbă. Un lucrător minier cu numele Iosif Valeriu și-a tras un glonte de revolver în cap, fiindcă, despărțindu-se de mulțea sa legiuită, o altă femeie nu voia să-l rabde lângă dânsa. Toți aceștia, dacă ar fi avut măcar un strop de credință creștinească în sufletele lor, nu și-ar fi aruncat viața pe cerul Dumnezeu le-a dat-o!

Se scumpesc bucatele. Cetim într'o gazetă din Satu-Mare că în acelea părți prețurile bucatelor este în creștere. Porumbul (cucuruzul) este în urcare, asemenea și grâul. Pentru sămănături umblă vreme bună și dacă ai răbdă Dumnezeu, în toamnă vor fi bucate multe. Nu tot așa în America și în alte țări producătoare de cereale. Astfel sunt nădejdi că bucatele noastre se vor plăti mai bine decât până acuma.

1 Maiu la Berlin

Guvernul german, de sub conducerea dlui Hitler, a hotărât ca ziua de 1 Maiu să fie sărbătoarea muncii naționale. Prin aceasta a voit să-l împiedece pe bolșevici și socialiști să facă turburări. Chipul nostru arată clipita când sutele de mii de germani jură cu mâinile ridicate, că vor lucra, din tot sufletul lor, la propășirea patriei germane. În colțul dlui Hitler, președintele Germaniei, vorbind poporului în fața microfonului, care-l răspândește vocea și l-o întărește.

Răsboiul de mână

II.

Gaze de luptă sunt multe. În răsboiul dela 1914—1918 s'au întrebuințat 54. Însă s'a văzut că deabia șapte sunt întru totul bune pe câmpul de bătălie. Dela 1918 până azi numărul lor a crescut, atingând câteva sute.

Gazele de luptă se deosebesc între ele prin felul cum atacă corpul omenească. Ele se împart în patru mari clase.

Sunt gaze așa zise *toxice* sau *otrăvitoare* care atacă sistemul nervos, inima, creierul sau nervii periferici, cauzând răni sau scoțând mașinăria omenească din mersul ei. Când roțița creierului sau a inimii nu se mai învârtă, vine moartea întregei mașinării omenești!

Sunt gaze care atacă deadreptul gura, gâtul și plămâni (căile și organele respiratorii) cauzând vătămări la plămâni care rămân pentru totdeauna sau sunt trecătoare. Aceste gaze se zic *sufocătoare*. Așa este *clorul*, gaz de culoare galben-verzuie. *Fosgenul*, gaz fără culoare, cu miros de fân putred sau fructe uscate. Tot un gaz sufocător este *palita*. Din cauza acestui gaz într'o zi au murit 236 de soldați americani din 300. Ei mergeau printr'o pădure, din Franța, către front. Pădurea a fost bombardată cu o zi înainte de avioanele germane cu bombe care aveau *palită*. Ei la început n'au simțit nimica, deabia după ce au mărșăluit încă câteva ceasuri, rând pe rând cădeau morți, ajungând la front deabia 64 de oameni din 300 câți au plecat!

Unele gaze sunt așa zise *vesicante* sau *producătoare de răni*; care atacă pielea, ochii, nasul (mucoasele exterioare și interioare). Mersul lor este încet. Rănilor se văd deabia după 5—8 ore, după ce omul a fost molipsit de ele. Gaze producătoare de răni este *iperita* și *levisita* sau *râna morții*.

Alte gaze sunt așa zise *iritante* sau *mâncătoare*. Aici sunt gaze care te fac să lacrimi, să plângi fără să ai de ce, orbiindu-te chiar. Altele care te fac să strănuți. Venindu-ți să strănuți trebuie să dai masca jos de pe față și dând-o jos, gazul otrăvitor sau sufocător intră prin gură și te dă gata. Altele te fac să vomzi, pe când altele atacă urechea, te acurzesc.

Pentru a ne apăra de ele, avem nevoie de mască și de adăpostire.

Mască de gaze are de scop de a-i da omului puțința de a-și putea să-și iee aerul trebuincios vieții, chiar dacă el este plin cu gaze otrăvitoare.

Toți aceia care au făcut răsboiul, toți aceia care au făcut armata știu cum este o mască de gaze. Mai știu și aceea că n'au avut voie să se despartă de ea niciodată, atât ziua cât și noaptea, deoarece gazul când vine, nu face larmă, nu văjăie și urlă ca glonte, el vine încet, pe tăcute, și când l'ai simțit și nu ai masca la îndemână, te și dă gata.

Orașele și satele mai mari, v'or fi acelea care vor fi bombardate cu gaze otrăvitoare. Rar de tot, sau chiar de loc, satele mici, cu casele împrăștiate, cum sunt acelea dela munte. Așa că primejdia nu va fi prea mare în aceste sate. Deasemenea un sat așezat pe un deal va fi mai ferit ca unul așezat într'o vale.

Ar trebui ca fiecare om să-și aibă masca lui. Dar sunt de toți 18.000.000 de locuitori în România și ca să fie 18.000.000 măști este foarte greu, mai ales azi când statul suferă așa de rău și el de pe urma sărăciei tuturor!

Dacă nu se poate ca fiecare om să-și aibă masca lui, ar fi de dorit ca fiecare comună, fie cât de mică să aibă un număr oarecare de măști, cari să se păstreze la primărie și cu ajutorul cărora oamenii să se obișnuiască să le mănuiască, iar într'un caz de pericol s'ar putea întrebuința.

Singurul mijloc — azi — de apărare a populației civile rămân adăposturile subpământene, pivnițele de beton.

Nu orice pivniță poate folosi de adăpost. O pivniță cu ferestre și uși rele, cari nu se pot închide fără să lese cea mai mică găurice, nu ne apără de loc, ba din contră aduc moartea mai tute și mai sigur. Pivnițele fiind locuri joase iar gazele mai grele decât aerul, sunt locuri minunate pentru gaze. Așa că decât să se adăpostească cineva într'o pivniță de aceasta mai bine să stea afară.

Pivnițele de piatră nu sunt bune, nici acelea de cărămidă, deoarece atât între pietre, cât și între cărămizi sau chiar în cărămidă sunt găurici mici, pe unde gazul pătrunde. Se pot folosi și aceste pivnițe atunci când, atât pe dinlăuntru cât și în afară, se ung cu smoală, cu ulei de in. Cele mai bune sunt cele de ciment cu pereții groși de cel puțin 50 cm., cu bolta tot din ciment, cu intrări duble acoperite cu pânze înmuiate în ulei de in fierț.

Pivnițele să aibă strecurătoare pentru aer (filtre) sau ventilatoare electrice.

Strecurătoarele pentru aer se fac, săpând o groapă, cam de 1/2 m. afunzime și 1 m. lungă și lată, unde se află gunoi de vite bine putrezit, așezat pe două rânduri de lemne încrucișate și care este în legătură cu pivnița.

În pivnițe se pun diferite materiale, care curăță aerul ca *oxilită* ș. a.

Un om are lipsă de 2 m. cubici de aer pe oră. Așa că trebuie să se țină seamă de mărimea pivniței și de aerul trebuincios omului; neputându-se îngrămădi zeci de oameni într'o pivniță mică.

Un adăpost de 4 m. lature 2 1/2 m. adâncime, având încăperea 40 m. cubici, va putea adăposti 20 oameni timp de 2 ceasuri, fără ca pivnița să aibă strecurătoare pentru aer. Dacă are și ventilator, care este mânat de un motor de 1/4 cal putere, ventilatorul fiind bun 24 ore, se va putea sta în adăpost 26 ore. Dacă mai avem și *oxigen* în tuburi, 20 kgr. ajunge până la 30 ore.

Nu o să trebuiască să stea mult în adăposturi, nici a ținea masca pe față deoarece cele mai multe se duc, luate de vânt, de ploaie sau rouă (numai iperita rămâne până la 8 zile).

Nu trebuie să ne sperie prea mult războiul viitor. Totul e, să avem măști destule și bune, și adăposturi încăpătoare. Să se facă ceace se va comanda de cel

care va fi pus atunci mai mare pentru astfel de cazuri. Mai ales cei dela sate n'au prea mult să se teamă, căci trebuie ținut seamă, că mici bombe nu sunt chiar gratis, ele costând bani grei și mai ales gazele otrăvitoare, care se pun în ele. Niciodată dușmanul nu va căuta să arunce mii de kgr. de bombe pentru a nimiei un sat din câteva case și acelea împrăștiate.

Este de datoria fiecăruia să fie pregătit și pentru astfel de vremuri.

Cine vrea pace, să se pregătească de războiu, este o veche vorbă.

Budiu Pavel

Frânturi din viață

Un glas de copil a luminat un suflet

Glas prelung, glas înflorat de clopote neliniștea văzduhurile. Fieca înălțată în noapte se cutremura în cântul purtător de izbândă. Stelele licăreau mai vii în depărtata lor împărăție.

Satul se trezi forfotind de umblet neobișnuit. Ferestrele mici se țineau cu lumină sfelnică și umbre apăreau în porți, ce se pierdeau îndată, în pași oumpăniți, pe ulița cenușie.

Intr'o casă scundă, o femeie frumos gătită, se încerca să-și dumirească bărbatul a se scula și a merge la biserică.

— Ioane dragă, dar e mare păcat că chiar într'o zi așa însemnată tu să dormi în timpul slujbei.

Ion mormăi ceva neînțeles, se răsti apoi aspru, și se întoarse pe cealaltă parte. Femeea, văzând că n'o scoate la capăt, îl lăsă în plata Domnului, și porni singură spre lăcașul lui Dumnezeu.

La capătul patului în care dormea Ion, se vedeau într'un pat mai mic, apărând de sub pătură, două capete fragede de copii. Zâmbete neprihănite le ilumina fața.

Clopotele pătrundeau în casă în dangăte subțiri. Sunetul lor tremurat glăsuia par'că din alte lumi.

Capul unui copil se mișcă încet și deschise ochii, mici mai întâi, mari după aceea, ca și când ar fi voit să vadă, ce se aude.

— Mamă... mamă... ma-mă...

— Ce vrei, mă? Mamă-ta-i dusă la biserică.

— Tată, o venit Paștile! Clopotele, tată!... Auzi cum sună?...

— Aud, aud... Dar taci și te culcă!...

Copilul își lăsă capul iar pe pernă. Tatăl său se întoarse cu privirea spre focul care se sbenguia pe vatră. „Da, or venit Paștile! Cine-o mai fi dormind acum?”

În capul copilului tresări un nou gând.

— Tată, tu de ce nu mergi la biserică?

Ochii lui Ion tresăriră privind focul. În minte i-se opri un cuvânt: „la biserică”. Era bob de aur din gândul nevinovat al copilului. „La biserică”. Cât de luminată va fi ea acum. Preotul va rosti rar: „Hristos a înviat”, iar sufletele credincioșilor vor răspunde înflorate: „Adevărat a înviat”.

Sări din pat, și peste curând, după ce-și mângăie mai cu dragoste ca oricând copilul, se îndreptă spre casa lui Isus, ca scuturându-și praful de pe suflet, să ingenunche și el în fața măreției Aceluia, care a sguduit iadul din temelii și a biruit moartea.

Nacu

Cețiți și răspândiți

UNIREA POPORULUI

Târgul săptămânal în Blaj

Pe piața orașului nostru s'au vândut Joi, în 4 Maiu 1933. **I. Mărfuri și produse agricole:**

Grâu, recolta 1932 feldera	Lei	80—90—
Porumb, „ „ „ „	„	32—35—
Ovăș, „ „ „ „	„	22—25—
Bichen cu ovăș „ „ „ „	„	22—25—
Mohor „ „ kg. „	„	6—7—
Cartofi de sămânță, ferdela	„	28—30—
Fasole de sămânță „ „	„	30—35—
Lucernă nealeasă kg. „	„	18—20—
Câneșă de sămânță feldera	„	52—60—

II. Nutrefuri:

Carul de fân de diferite calități a variat între . . . Lei 150—400—

III. Animale:

Boi grași	Lei	8 000—12 000—
Boi de jug.	„	6 000—6 500—
Junei de 2 ani	„	4.000—5.000—
Vaci de lapte	„	2 500—3 000—
Vaci cu lapte, cu vițel „	„	3 600—4.400—
Bivolite cu lapte	„	3.000—3 500—
Viței de lapte	„	400—1 200—
Porci grași kg. viu „	„	13—18—
Miei	„	60—140—
Oi	„	150—180—
Oi cu miei	„	250—300—
Uatură	„	36—

În total s'au vândut:

2 perechi jumci, 5 vaci, 6 viței de lapte, 10 porci, 5 miei și 15 purcei.

OI. I. B.

Grâu ca hrană pentru animale

Agricultorii din Statele-Unite ale Americii, au sute de mii de vagoane de grâu, strâns de ani de zile, în nădejdea, că îl vor putea vinde cu preț mai bun. Negăsind cumpărători, au hotărât să hrănească vitele și galițele cu grâu. În anul trecut au folosit pentru vite și galițe vre-o 136 mii de vagoane de grâu. În anul acesta, fiind mai săracii și împovorați și de datorii, sunt siliți să întrebuințeze vre-o 340 mii de vagoane de grâu pentru hrana animalelor.

Leac în contra muștelor

De odată cu venirea căldurii, încep să bâzâie și muștele, acestea gaze uricioase și obraznice. Pentru prăpădirea muștelor se întrebuințază fel și fel de leacuri. Un leac foarte bun este *socul*. Mai ales Elvețienii, nici nu întrebuințază alt leac, decât soc. Adună frunze de soc, pe cari le leagă într'un săculeț și le atârână de grindă în casă. Muștele nu pot suferi mirosul de soc și se împrăștiie toate. Iar dacă se pun crengi de soc prin colțurile cășii muștele nici nu mai intră în casă.

Testamentul miliardarului. În anul 1926 a murit la Toronto în Canada bogătașul american Carol Millar, care a lăsat cu testament frumoasa sumă de 56 milioane Lei. Testamentul spunea, că acești bani să fie dați acelei femei din toată lumea, care în 10 ani după moartea testatorului va naște cel mai mulți copii. Până acuma cei mai mulți copii îi are o italiancă cu numele Grozia Bagnolo, de toți 21, dintre cari 6 s'au născut după moartea miliardarului. O americană cu numele Enricheta Brown se laudă cu 27 de copii, dintre cari 6 s'au născut tot după moartea testatorului. Întrebarea este acum, ai cui să fie banii? Italianca a trimis scrisoare că ea este larăș în altă stare. Urmează să se vadă ce va scrie americana cu cei 27 copii ai ei? Până la împlinirea testamentului mai sunt 3 ani...!

„O temă întrebătoare“ nu se poate publica, fiindcă nici noi nu o înțelegem.

Diul R. Știri și vești neisăcitate nu publicăm, pentru că noi răspundem de tot ce se publică în această gazetă. Așadară scrisoarea D. Tale a ajuns la coș.

George Cupcea, Breb, jud. Mara-mureș. Am primit scrisoarea D. Tale și ne-am bucurat citindu-o și văzând cât de mult îi la sf. biserică. În ce privește Vinerea Patimilor, cei 5 arhieri ai noștri au dat o epistolă pastorală, care s'a citit în toate bisericile celor cinci eparhii ale noastre, prin care pastorală se arată marea însemnătate a Vinerii Patimilor, mai ales în acest an sfânt, când se împlinesc 1900 ani dela moartea Mântuitorului. Sunt însă unii creștini, cărora dacă chiar însuși Domnul nostru Isus Hristos le-ar grăi, nu s'ar îndrepta, vorba sfintei Scripturi: »gură au și nu vor grăi, urechi au și nu vor auzi, că nu este suflare în gura lor«.

Abonatului Nr. 254 Șaroș, Dumbrăveni. Ne scrii că ai auzit că vom face, de aici înainte, reducere la gazetă și ne rogi să-ți scriem câtă reducere îți facem. Noi am făcut reducere destulă, la începutul anului. Suntem cea mai ieftină gazetă populară. Noi în gazeta aceasta nu câștigăm nimica, decât pierdem, fiindcă abonații nu mai vreau să plătească nimica. Nu-și dau seama acești creștini că cine nu plătește, păcătuiește, înșelându-ne, furând munca și cheltuiala noastră, ceace este, orice ar zice vreunul sau altul, păcat, și încă mare. Dar Dumnezeu priveghează și vede, și va răsplăti fieștecăruia după faptele lui.

Redactor: IULIU MAIOR.

In toată vremea

să ne îngrijim de mântuirea sufletelor noastre, ceace mai ales prin citirea cărților creștinești putem ajunge.

Citiți așadară

„Cărțile Bunului Creștin“, cari apar la Blaj, scrise pe înțelesul tuturor de păr. prof. I. MAIOR

Iată numerii apăruiți până acum:

Nr. 1, 2 și 3 s'au epulzat (s'au vândut toți),

No. 4. **Darul lui Dumnezeu**, ne arată cum putem deveni fii și moșteni ai împărăției cerurilor. Cărticica cuprinde 64 pagini și se vinde cu 6 lei.

No. 5. **Adevărata fericire**, ne arată cum putem fi fericiți aici pe pământ, și mai ales în lumea cealaltă. 64 pagini, prețul 6 lei.

No. 6. **Taina Spovedaniei**, ne dă toate îndrumările de lipsă pentru ca să putem face o spovedanie bună și cum se cade, conținând și o oglindă sufletească, din care ne putem cunoaște păcatele. 116 pagini prețul 15 lei.

No. 7. **Tălcuirea apostolilor din Duminecile de peste an**, este o broșură fără de care nu putem înțelege apostolii pe cari îi cetește cantorul. Broșura are 400 pagini și se vinde cu 50 lei.

No. 8. **Legea strămoșească**, ne arată care este legea cu adevărat strămoșească a neamului românesc. Această broșură nu poate lipsi de pe masa nici unui român. Are 116 pagini și se vinde cu 15 lei.

No. 9. **Tălcuirea Evangheliilor din toate sărbătorile de peste an**, nici nu

mai trebuie recomandată. Trebuie să o aibă fiecare creștin care cercetează biserica. Cuprinde 212 pagini și se vinde cu 25 lei.

No. 10. **Tălcuirea apostolilor din toate sărbătorilor de peste an**, în care tot creștinul află explicați apostolii, cari mai greu de înțeles. 171 pagini, prețul 20 lei.

No. 11. **Taina tainelor: sfânta cuminecătură**, de care nu se poate lipsi nici un creștin care se cuminecă cel puțin odată în an, dupăcum nu se poate lipsi de No. 6, care este Taina Spovedaniei, celce vrea să se spovedească. 96 pagini, prețul Lei 8.

No. 12. **Sfânta Liturghie, jertfa Legii Noi**, ne arată, cari sunt părțile sfintei liturghii, ce foloase ne aduce, pentru cine când și unde se poate sluji; biserica și părțile ei, sfintele vase și odăjdii, limba sf. liturghii și altele de folos pentru oricare creștin. 110 pagini cu 12 lei.

No. 13. **Durerea, sora noastră nedespărțită**, este cea mai nouă broșură pe care cu siguranță o va ceta fiecare creștin, pentru că numai citind această cărticică se va putea mângâia în durerile și necazurile vieții. 152 pagini cu 12 lei.

Concurs

pentru ocuparea postului vacant de cantor în parohia gr. cat. *Bistrița* (jud. Năsăud). Termenul este până în 30 Iunie 1933. — Reflecții vor înainta cererile împreună cu diploma de cantor dela Blaj până la data de mai sus. O par. și se vor prezenta în una din duminecile s. biserică. Sunt preferți cei ce știu conduce și corul bisericii.

Bistrița, la 10 Aprilie 1933.

2—3 (145)

Curatoratul

Se închiriază

2 camere și bucătărie

din Str. Avram Iancu

(lângă Americanu)

Informații se pot primi la Fabrica de spirt

Iacob Mendl

2—3 (143)

Blaj

Hotel de închiriat

Hotel „CENTRAL“ din centrul orașului Blaj, având cafenea și restaurant, se exarează dează, dimpreună cu întreg aranjamentul.

Ofertele să se trimită la adresa băncii „PATRIA“ din Blaj.

144 2—3

UN TAUR

de prăsilă, alb, de 2 ani de vânzare la

OPRIȚA IOAN

Ocnișoara

j. Târnavă-mică

(146) 1—1

Iubiți cititori!

Nu uitați să trimiteți prețul abonamentului la foaie!